

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 14 lipca 2022 r. na posiedzeniu bez udziału stron,

sprawy A. G.

oskarżonego z art. 220 § 1 k.k. i innych,

skargi obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu odwoławczego - Sądu Okręgowego w K.,

z dnia 12 kwietnia 2022 r., sygn. akt IV Ka [...],

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 6 października 2021 r., sygn. akt II K [...]

i przekazującego sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 *in principio* k.p.k.

p o s t a n o w i ł

I. oddalić skargę;

II. kosztami sądowymi postępowania skargowego obciążyć oskarżonego.

UZASADNIENIE

A. G. został oskarżony o popełnienie przestępstwa z art. 220 § 1 k.k. w zb. z art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 2 k.k. polegającego na tym, że w dniu 12 czerwca 2017 roku w K., pełniąc funkcję kierownika budowy prowadzonej przy ul. [...] w K. i będąc z tego tytułu odpowiedzialnym za bezpieczeństwo i higienę pracy wykonywanej przez pracowników na terenie powyższej budowy, wbrew ciążącemu na nim prawnemu, szczególnemu obowiązкови zapobiegnięcia skutkowi, wynikającemu w szczególności z art. 22 pkt 3-3c, 4 ustawy z dnia 7 lipca

1994 roku Prawo budowlane oraz § 2, § 6 ust. 1-2, § 7, § 21 ust. 1 w zw. z § 15 ust. 2, § 108-142 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych, jak też z § 39 ust. 1 i 2, § 39c, § 40, § 45 ust. 2, § 81 ust. 1, § 105-110 oraz załącznika nr 2 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz umowy, działając umyślnie - z zamiarem wynikowym (ewentualnym) - nie dopełnił wynikającego stąd obowiązku, w szczególności w ten sposób, że nie dopilnował prawidłowego zabezpieczenia pracowników przed upadkiem z wysokości, dopuszczając do zaniechania wykonania właściwego obarierowania krawędzi stropu, jak też zaniechania wyrównania powierzchni pomostu roboczego stwarzające ryzyko potknięcia się i utraty równowagi, zaniechania wyposażenia pracowników w indywidualny sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości, zaniechania przeszkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, zaniechania zapoznania z oceną ryzyka zawodowego oraz instrukcją bezpieczeństwa wykonywania robót budowlanych, niewłaściwego nadzoru nad ich pracą i dopuszczenia do wykonywania prac niezgodnie z instrukcją bezpiecznego wykonywania robót budowlanych i bez orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy, w tym pracy na wysokości, oraz dopuszczenia do wykonywania pracy w stanie nietrzeźwości, jak też zaniechał wstrzymania robót budowlanych w sytuacji zagrożenia i przez to naraził pracownika J. O. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu i nieumyślnie spowodował w dniu 12 czerwca 2017 roku jego śmierć na skutek obrażeń wielonarządowych poniesionych wskutek upadku z wysokości.

Po rozpoznaniu tej sprawy, Sąd w K. wyrokiem z dnia 6 października 2021 r., sygn. akt II K [...], na zasadzie art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. oskarżonego A. G. uniewinnił od popełnienia czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia.

Apelację od tego wyroku na niekorzyść oskarżonego wniósł prokurator Prokuratury Okręgowej w K.. Po jej rozpoznaniu, Sąd Okręgowy w K. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Od powyższego wyroku Sądu odwoławczego skargę wniósł obrońca oskarżonego, który zarzucił na podstawie art. 539a § 1 - 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a to art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. poprzez uchylenie orzeczenia Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w sytuacji, gdy nie zachodziła podstawa do wydania wyroku skazującego, albowiem pomimo stwierdzonych przez sąd odwoławczy uchybień prawa procesowego oraz prawa materialnego, sąd nie dokonał w postępowaniu odwoławczym wszechstronnej oceny dowodów w sposób odpowiadający wymogom art. 7 k.p.k. oraz nie stwierdził kategorycznie, iż w niniejszej sprawie zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego oskarżonego A. G., co prowadziło do przedwczesnego uznania, że zachodzi podstawa do przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w sądzie I instancji.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

W odpowiedzi na skargę prokurator Prokuratury Okrękowej w K. wniósł o jej nieuwzględnienie i oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga obrońcy oskarżonego okazała się niezasadna i należało ją oddalić. Zgodnie z art. 539a § 1 i § 3 k.p.k., od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania stronom przysługuje skarga do Sądu Najwyższego, przy czym może być ona wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. A zatem rozpoznanie skargi musi ograniczać się do zbadania, czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego, względnie, czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.). Natomiast niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. samodzielnie ponownie oceniał, czy zachowanie oskarżonego wyczerpuje znamiona czynu zabronionego, w następstwie tego doszedł do odmiennych wniosków i z tego powodu uchylił zaskarżony wyrok (zob.

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, LEX nr 2204960).

Sąd Najwyższy w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi na wyrok sądu odwoławczego nie może więc oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy określone w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego – nie jest bowiem władny na podstawie przepisu art. 539a § 1 k.p.k. do oceniania materiału dowodowego przedstawionego w sprawie. Rozpoznanie sprawy w tym zakresie należy bowiem do sądów powszechnych, zaś interwencja Sądu Najwyższego w ten zakres orzekania stanowiłaby naruszenie ich ustawowych kompetencji.

Analiza treści uzasadnienia skargi wskazuje, że jej autor postuluje, aby Sąd Najwyższy w niniejszym postępowaniu w istocie rzeczy zbadał zasadność oceny materiału dowodowego dokonanej przez Sąd odwoławczy. Należy zdecydowanie podkreślić, że postępowanie w trybie skargi na wyrok sądu odwoławczego nie służy do dublowania przeprowadzonej już w sprawie kontroli odwoławczej. Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest tylko stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne. Należy więc stwierdzić, że w układzie procesowym, jaki wystąpił w toku niniejszego postępowania, Sąd odwoławczy nie miał możliwości wydania innego orzeczenia niż to, jakie ostatecznie zapadło, bowiem na przeszkodzie takiemu rozstrzygnięciu stał kategoriyczny zakaz wynikający z art. 454 § 1 k.p.k. (reguła *ne peius*). Ten przepis wprowadza nakaz określonego zachowania się przez sąd odwoławczy - sąd ten nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono postępowanie. Musi w tej sytuacji uchylić wyrok sądu I instancji i przekazać mu sprawę do ponownego rozpoznania. Tak zresztą zgodnie z art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd odwoławczy może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k. oraz w art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

W niniejszej sprawie Sąd odwoławczy rozpoznając wniesioną przez oskarżyciela publicznego na niekorzyść oskarżonego apelację doszedł do wniosku, że uniewinnienie oskarżonego przez Sąd pierwszej instancji było niezasadne. Sąd Okręgowy dokonał obszernej analizy zarzutów apelacji prokuratora i szczegółowo wykazał, na czym polegały uchybienia Sądu I instancji. W podsumowaniu swego stanowiska stwierdził, iż zarzuty obraży przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 220 § 1 k.k. w zw. z art. 2 k.k. w zw. art. 22 i 24 ustawy Prawo budowlane, podniesione w apelacji Prokuratora okazały się zasadne i skutkowały koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a to wobec dużego prawdopodobieństwa skazania oskarżonego co najmniej z art. 220 § 2 k.k. albo z art. 220 § 1 k.k. oraz niemożności skazania go w drugiej instancji z uwagi na zakaz wynikający z treści art. 454 § 1 k.p.k. Z kolei w efekcie uchybień Sądu Rejonowego konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w pierwszej instancji w całości, co w pełni uzasadnia wydanie orzeczenia kasatoryjnego na podstawie art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. A zatem słusznie Sąd odwoławczy uznał, że wydanie w tych okolicznościach wyroku skazującego w drugiej instancji uniemożliwiała zawarta w art. 454 § 1 k.p.k. reguła *ne peius*, związana z konstytucyjną zasadą dwuinstancyjności. Ten zaś przepis stanowi jedną z podstaw wydania orzeczenia kasatoryjnego wskazanych w art. 437 § 2 k.p.k. Jest rzeczą oczywistą, że w zaistniałym układzie procesowym Sąd pierwszej instancji musi przeprowadzić całość przewodu sądowego i na nowo ocenić wszystkie zebrane w sprawie dowody, przy respektowaniu zapatrywań prawnych Sądu odwoławczego wyrażonych w treści całego uzasadnienia wyroku. A zatem stwierdzenie poprawności zastosowania przez Sąd odwoławczy art. 454 § 1 k.p.k. jest wystarczające do akceptacji wyroku tegoż Sądu, a tym samym dla oddalenia skargi obrońcy oskarżonego. Zupełnie inną rzeczą jest to, czy Sąd I instancji po przeprowadzeniu postępowania uzna winę oskarżonego za udowodnioną, czy też nie.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. oddalono przedmiotową skargę.

Rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania znajduje uzasadnienie w treści art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 2 k.p.k.

[as]